

## **BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MILLIY QADRIYATLARNI SINGDIRISH**

**Iskandar Bekmurodov Bozor o'g'li**

Termiz Iqtisodiyot va Servis universiteti

5.24 guruh talabasi

**Annotatsiya:** Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida milliy qadriyatlarni o'quvchilar ongiga singdirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Milliy qadriyatlarning ma'naviy-tarbiyaviy ahamiyati, ularni o'qitish jarayonida qo'llash metodlari hamda o'quvchilarning milliy g'ururini shakllantirish yo'llari ochib beriladi. Shuningdek, o'qituvchi shaxsining ma'naviy madaniyati, oila va maktab hamkorligi hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalari orqali milliy qadriyatlarni singdirish masalalari yoritiladi.

**Kalit so'zlar:** milliy qadriyat, ma'naviyat, tarbiya, boshlang'ich ta'lim, o'quvchi shaxs, oila, xalq og'zaki ijodi, pedagogik texnologiya.

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, ta'lim tizimida milliy qadriyatlarni asrab-avaylash va yosh avlodga singdirish masalasi eng muhim ustuvor yo'nalishlardan biriga aylandi. Chunki milliy qadriyatlar xalqning tarixiy xotirasi, urf-odati, an'anasi, tili va diniy e'tiqodi bilan uzviy bog'liqdir.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning dunyoqarashi shakllanadigan, shaxsiy fazilatlar poydevori qo'yiladigan davrdir. Shu sababli, aynan shu bosqichda o'quvchilarga milliy qadriyatlarni to'g'ri singdirish, ularni Vatanga sadoqat, mehnatsevarlik, odob, kattalarga hurmat ruhida tarbiyalash o'ta muhimdir.

### **BOSHLANG'ICH TA'LIM VA MILLIY QADRIYATLARNING PEDAGOGIK ASOSLARI**

Milliy qadriyat tushunchasi va uning mazmuni

Milliy qadriyatlar — bu xalqning tarixiy taraqqiyoti davomida shakllangan, millatning o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiruvchi, ijtimoiy, axloqiy, madaniy, diniy va

estetik qadriyatlardir. Ular shaxsni milliy ruhda tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

O'zbek xalqining milliy qadriyatlariga ota-onaga hurmat, mehmondo'stlik, mehnatsevarlik, halollik, vatanparvarlik, bag'rikenglik, do'stlik va mehr-oqibat kiradi.

### Boshlang'ich ta'limning maqsad va vazifalari

Boshlang'ich ta'limning asosiy maqsadi — bolalarda o'qish, yozish, fikrlash, ijodiy yondashish, estetik did, axloqiy me'yorlarni shakllantirishdir. Shu jarayonda o'quvchilarning har bir fani orqali milliy qadriyatlarga tayanish, ularni dars mazmuni bilan uyg'unlashtirish zarur.

### Pedagogik jarayonda qadriyatlarni singdirishning nazariy asoslari

Ta'lim jarayonida qadriyatlarni singdirish — bu faqat tarbiyaviy soatlarda emas, balki barcha fanlarda amalga oshirilishi kerak bo'lgan uzviy jarayondir. Ayniqsa, ona tili, o'qish, tasviriy san'at, musiqa va mehnat darslari bu borada keng imkoniyat yaratadi.

## **MILLIY QADRIYATLARNI O'QITISH JARAYONIDA SINGDIRISH METODLARI**

### Dars jarayonida milliy qadriyatlarni qo'llash shakllari

O'qituvchi har bir darsda milliy qadriyatlarni o'quv materialiga bog'lab o'tishi mumkin. Masalan:

Ona tili darslarida xalq maqollari, topishmoqlari, dostonlaridan foydalanish;

O'qish darslarida milliy qahramonlar haqidagi hikoyalarni tahlil qilish;

Mehnat darslarida milliy hunarmandchilikka oid mashg'ulotlar o'tkazish;

Musiqa va san'at darslarida xalq kuy-qo'shiqlarini o'rganish.

Interfaol metodlar orqali qadriyatlarni singdirish

Quyidagi metodlar ayniqsa samaralidir:

“Aqliy hujum” – qadriyat haqida mustaqil fikrlashni rivojlantiradi;

“Rol o‘ynash” – milliy qadriyatlarni hayotiy vaziyatlarda his qilishga yordam beradi;

“Klaster” – o‘quvchilarning tushunchalarini tizimlashtiradi;

“Debat” – bahs orqali milliy g‘urur va dalil keltirish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Oila va maktab hamkorligi

Milliy qadriyatlarni singdirishda oila hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Maktab va oila o‘rtasidagi hamkorlik tadbirlar, ota-onalar yig‘ilishi, milliy bayramlarni birgalikda o‘tkazish orqali mustahkamlanadi.

## **MILLIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISHDA PEDAGOGNING O‘RNI VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR**

O‘qituvchining ma’naviy qiyofasi

Boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi nafaqat bilim beruvchi, balki shaxs tarbiyalovchi insondir. Uning o‘zini tutishi, nutqi, kiyinish madaniyati, o‘quvchilarga munosabati milliy qadriyatlarni bevosita aks ettiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash

Axborot texnologiyalari yordamida o‘quvchilarga milliy qadriyatlarni interaktiv tarzda yetkazish mumkin. Masalan:

Milliy bayramlarga bag‘ishlangan taqdimotlar tayyorlash;

Virtual ekskursiyalar orqali tarixiy obidalarni o‘rganish;

“Milliy qadriyatlar viktorinasi” kabi onlayn o‘yinlar tashkil etish.

Amaliy tajriba va samaradorlik

Amaliy kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, milliy qadriyatlarni o‘quvchi faol ishtirokida o‘rgatish ularning shaxsiy munosabatini ijobiy shakllantiradi. Darsdan tashqari tadbirlar — “Milliy liboslar kuni”, “Ota-onalar bilan bir kun” kabi loyihalar katta ta’sir ko‘rsatadi.

## **Xulosa**

Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlarni singdirish — bu uzluksiz, tizimli va ijtimoiy hamkorlikka asoslangan jarayondir. Har bir fan, har bir dars va tarbiyaviy tadbir orqali o‘quvchida milliy iftixor, Vatanga muhabbat, ajdodlarga hurmat tuyg‘ularini shakllantirish mumkin. O‘qituvchi, oila va jamiyat bu jarayonda yagona maqsad yo‘lida birlashgandagina natija yuqori bo‘ladi.

## **Foydalanilgan adabiyotlar**

- 1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.**
- 2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va farmonlari. – Toshkent, 2019–2024.**
- 3. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.**
- 4. To‘raqulova N., Usmonova M. Pedagogika asoslari. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.**
- 5. Hasanboeva O. Pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.**
- 6. Abdullaeva N., G‘ulomova M. Boshlang‘ich ta’lim metodikasi. – Toshkent, 2020.**
- 7. Internet manbalari: [www.ziyonet.uz](http://www.ziyonet.uz), [www.edu.uz](http://www.edu.uz)**